
Zdeněk Lorenz
SMRTELNÝ
ROMÁN

Zdeněk Lorenz

S M R T E L N Ý
Ř O M Á N



Motto:

Proč psát jen samé
nesmrtelné romány?



Chtěl jsi číst o něčem jiném?

O přátelství, štěstí a lásce?

Přirozeně.

Vyhýbáš se nám, nechceš o nás ani slyšet,
nechceš na nás myslet, ani nás vidět...

Ale jsme tady, u tebe, kolem tvé dýmky ležící na
stole, tvých brýlí..., i kolem tvé ruky, nervózně bub-
nující prsty do stolní desky.

Žijeme i v květinách a jsme — smrtě...!

Malé, snad zelené, smrtě, které ti dýchají tvůj
vzduch, aby ti v plicích skřípalo a praskalo jako
v červotočivých hodinách, abys klopýtáním shrnul
koberec a rozrazil okno s nadějí na nadechnutí. Ale
jsme i venku! V každém listu, každém chlupu
a sazi... jsme tvoje věrné smrtě.

Připomínáme ti píchnutím v boku, že nejsi
nesmrtelný... (byl bys, nebýt nás)...

Uschnul ti list u tvé oblíbené rostliny v pokoji?!
Ano, jeho smrtě přelezla do tvého póru na ruce... do
dalšího z mnoha ještě volných pórů. Zaplníme tě
celého a umřeš, ano, odpadneš jako ten list a pří-
buzní budou šeptat „takový mladý...“ a přitom, teď
už to víš i ty, nezáleželo na stáří.

Člověk je ve skutečnosti nesmrtelný i když to zcela jistě neví. Záleží však na tom, jak je citlivý, kolik má póru a jak rychle je zaplníme my — smrtě.

Nejenom duše se stěhují v novém životě do jiných těl, i smrtě všeho umřelého se musí převtělovat. Tak... skomírá ti plamen svíčky... už zhasl, umřel... šup, smrtě do tvého póru!!!



Poznali se v jeho ateliéru. To ještě Non chodil a Ultra byla dítě. Obdivovala obrazy, obdivovala Nona, obdivovala jeho svět a chtěla s ním žít.

Tenkrát Non řekl s úsměvem, že až bude dospělá, přijde k němu a vejdou spolu do jeho velkého modrého obrazu, zavěšení do sebe a do své doby, která se bere lehce za ruku, protože je to doba, kdy cit něco znamenal.

Nevěděl, že svojí přecitlivělostí je lehčeji napaditelný, že je nejcitlivějším v celém městě a otevřený, snadněji přístupný a bezbranný terén pro tiché zakořenění smrti.

Vyhledával západy slunce, kdy zářivý kotouč umíral v kečupově zlatém kýči a netušil, že další mikroskopická smrt zaplnila jeho kůži.

Postupovaly, způsobně a obezřetně. Logicky likvidovaly jeho porézní tělo od nohou, aby nikam nemohl utéci a když třetí listopadový den, při procházce, obdivování pomíjející krásy přírody, hýřivosti umírajících barevných listů a schnoucích stvolů květin, upadl v aleji s drolicí se neudržovanou křížovou cestou postupující důstojně svahem k červivému Kristovi, naplnily zdravý zbytek jeho nohou náraz smrtelným olovem.

Plazil se potom od výklenku k výklenku a nezvyklý na takovou námahu, ukláněl se nevědomky před každým výjevem utrpení syna člověka, hluboko k zemi, zaryt obličejem do spadaneho listí s vůněmi ženských klínů.

Doma, špinavě odřený z hadí cesty lesem přes město, svlékl trosku saka, s kapsami plnými hub, které bez vlastního přičinění nasbíral při břišní cestě mechem a všechno, co zakrývalo spodní část jeho poraženého těla. Přetáhl chuchvalec látky přes gumové párky, které nepřijímají žádnou bolest — i ty chlupy jako by seschly — cecíky prstů zůstaly tak, jak lapaly po posledním dechu na tomto světě, zkroucené, syrové vánočky bez mandlí a rozinek.

Smrtě zaplnily všechny póry a udusily pohyb.



Zdál se mi, Ultro, dnes takový příběh, při kterém se mi zpotily ruce tak, jako se potí chléb, když přichází bouřka.

Sám sebe jsem obžaloval z vlastního zabití a měl jsem být za to opět zabit. Byl jsem oběť, obžalovaný i soudce... A můj advokát místo aby mi pomohl, přistavil k mým očím žebříčky pro slzy, ano, pro slzy, aby mohly důstojně odejít, slézt z oka, opatrně našlapujíc slanou nohou na vratké přičle.

Slza je, Ultro, jako ty... Nepřijde, když to člověk, když to já... nemyslím opravdově..., to, že se nechávám zabíjet svojí opravdovostí. Byl jsem, Ultro, mockrát zabit právě proto, že jsem to myslel opravdově... Teď tě potřebuji, víc než v každou jinou chvíli, cítím, že potřebuji život, který v sobě přinášíš.



Ultra přišla. Znenadání a se skelným pohledem. Seděla na kraji Nonova lůžka a dívala se přes jeho oči dál do černé díry přítomnosti, sama nepřítomna. „Jsem dospělá,“ řekla, „ale jak se teď dostaneme do tvého obrazu, když nemůžeš chodit?“

Poprvé se v této chvíli otočil Nonovi v srdci trojhranný nůž žárlivosti, že Ultra myslí jen na sebe... Nechce mu pomoci, chce využít jeho obrazu k útěku bůhví před čím.

Poprvé Non plně zažívá to bodnutí v srdci a zažije to v příštích dnech mnohokrát. Tolikrát, že z toho zešílí.



Přestože lékaři potvrdili, že chodit nebude, zkoušel se Non pohybovat na pštrosích pahýlech berlí, zaklíněných v podpaží, klouzal ale a padal již před

domem, kam se odvážil k obstarání nejnnutnějších potravin, a ležel potom hodiny v mrazu, než mu někdo pomohl dopravit se do jeho pokoje.

Stávalo se také, že lezl patra do ateliéru sám, prokřehlý a zablácený. Trosku mokrého saka nechával přede dveřmi, zůstal ležet v předsíni a prohlížel si svůj útulek zesponu, tak, jak jej nebyl nikdy schopný vidět. A přitom to bylo tak jednoduché, lehnout si na koberec a sledovat břicho stolu, židlím se dívat pod sukně a skříním zblízka na špinavé zašlé nehty. Tam, tam je to ohřívadlo, které dlouho hledal, zavržené do prachovitého kouta, v poměru s pavouky!!

A ten podlahový pach, nervózní pach podrážek, které se otíraly do koberce... s prosíkem o koupi obrazu nebo... vonný pach, pach jehlových podpatků neskutečných půlnocí, který vyprchával k ránu, poražen vůněmi žádostí... Santalový pach želvích krunýřů, které člověk nosí v sobě a stále častěji do nich zalézá, pach dlaní horkých sebeanou...

Ležel a cítil i sebe, jako želvu zbavenou tohoto krunýře, nechápající, napaditelnou dravci z nebe, po kterých břišní živočich marně poulí bělmo.

Ne... ne... těžce se obrátil na záda. Bílá, kruté panenská placka stropu se mu otiskla na sítnici. Nadřazené, panovačné stropy — nevyužité plochy pro malířské představy.

I police v pokoji dostávaly panovačný ráz, trčící v prostoru a shlížející s opovržením na špinavé zvíře, nalepené na podlaze. Lahvičky, lastury, dlažební kostky, sošky z porcelánu, staré budíky s rozhozenýma bezbrannýma rukama na minutě, kdy skončil tikot jejich života, všechno pohlíželo na Nona z tak náhle nedostupné výšky.

Po loktech se Non došoupal k lůžku. Nikdy nevnímal vzorek tkaniny tak, jako teď, celým obličejem. Konečně se převalil na nízkou postel. — A zase strop! Plocha orazítkovala Nonovi oči. Zavřel je a sjížděl po šikmých stěnách unaveného těžkého spánku do svých modrých světů.



Vysíleného jej budila Ultra, hledající před dveřmi v mohutném svazku klíčů ten pravý, kterým by otevřela dveře jeho vězení a postavila na stůl to, co nakoupila. Povídal jí o svých pocitech, o bílém stropu, o tom, jak by rád všechno namaloval, ale nemůže se postavit před stojan.

Tenkrát mu Ultra řekla to, co rozhodlo: „Obraz je jen jeden, slov jsou tisíce, — vymýšlej slova, nové věty, napiš všechno, co v tobě roste...“

„Jak mám psát, když vleže neudržím dlouho blok ani tužku,“ namítal Non.

„Zkus psát bez tužky a bloku,“ řekla ve své dívčí naivnosti, „vymýšlej...“



Tu noc se mu zdálo o popravě všech oken na světě. Byla stavěna ke zdi a bylo do nich stříleno.



Když jsem dlouho sám a ležím nehybně v posteli, moje oči měří (po kolikáté už?) plochu ateliéru a každý zmačkaný papír má punc zprávy ze světa venku a každá prázdná láhev je plná trosečnickových proseb. Včera mě Ultra dotlačila k oknu — byla noc propíchaná hvězdami — začala mi o nich vyprávět jako nějaký astrolog — ona, nevzdělaná a ví o hvězdách tolik..., z měsíce k ránu zbyla na nebi jen světlá skvrna a my se choulili k sobě... cítil jsem to, tak jsem to řekl: „Ultro, miluju tě... jako muž.“ V té chvíli jsem už svému tvrzení nevěřil. „A moc chtěl, právě teď a tady... s tebou... jako s ženou...“ Tak divně se podívala, šikmo, ploše, celý obličej se jí zkřivil...



Přes špínou osleplé okno vypadalo město jako obrovská huspenina.

Přesto, že byly nově vydané dosud neznámé Gagarinovy verše o Bohu velmi zajímavé, Non si nečetl. Ležel jako král, jako kacír na hranici. Smál se a měl proč.

Truhlář přišel přesně a až na to, že Nona svrhl do kouta na levé rameno nebývale bolestivě, svou práci zvládal skvěle. Prohrabal přitom Nonovy věci v sekretáři a ukradl, co se v té rychlosti dalo. Non mohl jen přihlížet.

Malé lešeníčko s lůžkovou úpravou stálo uprostřed pokoje jak Babylonská věž. „To teď pěkně uvidíte,“ zmohl se na závěrečné slovo dřevotepec. „Ty ptáky, co lítaj’ nad městem, pořád je jich víc a víc.“ Vysadil Nona na postel, hrubě a sadisticky práskl dveřmi a Non se cítil konečně v klidu na svém trůnu blízko u stropu jak na rozhledně.



V podzemní dráze chlap. V rukách skálu, zabalenou papírem a omotanou drátem do tvaru věnce. Vlák se blíží a on čeká jen na chvojí...



Už brzo, Ultro..., všechno budu psát, všechno zaznamenávat..., strop je tak velký, že to bude román... ze snů, zážitků a dojmů... jen mne vzdyc-ky kousíček posuneš... mám na lešení kolečka, utáhneš ho, neboj... jenom kousek — k čisté ploše, abych mohl psát... teď začínám, první slovo bude... ne, to je moc fádni — jiné... Ultro... proč je to tak krásné, když se díváš, jak na obloze, v čase kolem svatého Vavřince umírají hvězdy a padají z oblohy jako hrdí pávi s roztaženými chvosty...



Hvězdy umíraly a s nimi později umírala příroda do nové zimy. Rok trvalo, než si Non zvykl na svou nehybnost a už měl připraven další trest. Nové smrtě se zakously do kloubů v kyčlích a udělaly z Nona půlku Nona.



SEN ZE 14. 12., K RÁNU, SEN ČISTÝ JAKO PERLA.

V ústavu, kam se náhodou dostávám, velký stůl, na něm leží spousta papírových grafů. Neznámý člověk se mne dotýká a vytváří můj graf. Sestra (či lékařka?), která později přichází, dle grafu určuje, že bych byl schopen použít ve vypjaté situaci zbraň a součas-

ně mi ukazuje graf jedné schizofreničky, která do grafů vmalovává obličej, barevné akvarely. Lékařka mi říká: »Už jsem si myslela, že tu nikoho takového nemáme, ale jdu kolem a náhle vidím tento obraz,« a ukazuje mi plátno v jedné z klecí, které jsou rozmístěny za stolem s grafy v chodbě vedoucí do ztracena a v každé jsou nějaké papíry se záznamy. Na ukazovaném obraze je pohled shora, z hlavy věže, komínu nebo štíhlé skály. Sem se dostává usilovně šplhající žena, které je v patách vlk. Hloubka pod nimi je značná a hmatatelně zřetelná. Vlk otvírá tlamu jako skříň, ona mu do ní vkládá vak z kůže převázaný stuhou, z něhož při bližším pohledu vyčnívá nějaká rostlina — výhonek. Vše zkamení, žena má obličej stočený dolů, pod sebe, na vlka s vyceněnými zuby za její nohou.



Non leží na lešeníčku a dlouhým štětcem píše vleže své sny, postřehy, píše svůj život na strop drobným písmem, jak je zvyklý a cítí, že mu ochabuje ruka... Kolem něj ční ledovce nábytku, myšlenky zamrzlé v ledovcích starožitných knihoven, které jsou teď nepoužitelné. Co hlava, to blok myšlenek s jinou příchutí. Zkušenosti, chyby, které si každý musí prožít, jinak jim nevěří... břicho ježka!

Když nepíše, učí se poznávat svoji místnost nejen pohledem, ale přivést k nějakému předmětu a cítí ho dlaní v jeho rozměrech, ve vzdálenosti k ostatním předmětům a v nich samých, pokud se daly použít jako opora k přitáhnutí nebo podepření.

Malovat dlouhým štětcem s koncem obaleným v kusu hadru a podvázaným, aby déle udržel barvu, se musel Non také učit. Nejprve vytvářel oběma rukama na stropě neforemná kola a čtverce. V ploše nad ním nebylo možné rozhodnout, zda jsou všechny stejné nebo liší-li se velikostí. Když se na své dílo dlouho a upřeně díval, začaly se obrazce samy pohybovat, každý v sobě a svou vlastní cestou.

Non přišel na to, že si s nimi může hrát, že stačí přát si, aby se pohybovaly rychleji nebo pomaleji, tím nebo oním směrem.

S písmeny to bylo horší. Byla hrbatá, třaslavá a napsat větu trvalo i celý den. Přesto se Non v psaní dost rychle zdokonaloval.



SEN Z 2. 2. TOHOTO ROKU.

Koule nabaluje špinavý sníh a kutálí se do údolí. Vzdaluje se a na úpatí kopce, v hlubině pod mýma nohama se z ní stává pták, který vzlétá nad šedivou

hradbou lesa, dřív, než se koule může rozbít o první stromy.



Non teď prožívá období polospánku. Každý z lidí, obklopujících ho ve snech má podobu několika osob, se kterými se kdysi stýkal, ale ne tak, že by se postupně měnil z jedné do druhé, ale jako by v něm byly všechny současně a jedna prosvítala druhou.

Pouze Ultra měla podobu jedinou a konkrétní, i když vystupovala ve snech pod různými jmény. Byla také, kromě doktora, jediná, kterou vídal skoro denně. Umývala nádobí v automatu na rohu domu, ve kterém bydlel a nosila mu odtud teplé jídlo.

Nejprve se nestaral o to, kde přespává, ale čím déle si na ni zvykal, tím více ho přepadaly stavy divné žárlivosti a duševních otázek, kde je a s kým? Proč o tom nemluví před ním, když tvrdila, jak jí na Nonovi záleží!

Upínal se ke zvuku kroků na schodišti a když dlouho nepřicházela, ležel s očima vytřeštěnýma do stropu, ztracen sám v sobě, s představou vlastní mumie, kterou najdou při bourání tohoto domu na jejím komickém piedestalu.



Doktor Gott, kterému Non nevěří, chodí dvakrát za měsíc s taškou plnou medikamentů. Měří tlak, osahává Nona studeným uchem a někdy i rukama a dívá se přitom na něj s perverzní zálibou. „Věřte mi, vaše víra vás uzdraví. Kam nechodí víra, nechodí ani lékař.“

Potom mu vnucuje pilulky, bodá injekce na nemoci, které Non nemá (zjistil si to v knížce, kterou mu Ultra koupila v antikvariátu), uculuje se, hladí a opakuje: „Věřte v mou schopnost.“

Přitom jistě ví, že to, co Nona pomalu zabíjí, není ztráta víry v lékaře, ale ztráta víry v sebe samého.



Pohled z okna byl, s několika obměnami, stále stejný. Non mohl poznat, je-li noc nebo den, jaké je počasí, slyšel zvuky, které přibližně určovaly, co se děje na ulici, ale nic, kromě letících mraků, neviděl.



SEN Z 18. 7. K RÁNU.

Prázdný vlak, jen já, přítel a Ultra. Vzpomínám si, že jsem večer šel v hotelu, kde jsme bydleli, dřív spát a ráno byla má postel nepoužitá. Ultra říká: Bolelo to, ale hezky. To on, ptám se a vytahuji z plavek nůž

— jsem ve vlaku sám a v plavkách, vlak jede. Na okénku visí starý hliněný krajáč s narovnanýma polenama na zátop v krbu. Bodám do dřeva a rozbodávám ho na kaši. Plný hrnec kaše. Proti mně se vlakem pohybují polstrovaná křesla, v zavazadlových prostorech leží skryté postavy. Venku je náhle noc, vlak přidává na rychlosti. Vyskakují v poslední chvíli na nástupiště. Podél něj teče mělká řeka.



Rohlík měsíce naskládal oknem do místnosti bílé klády. To prostě musím zapsat, poulí oči do pruhaté tmy Non... Hmatá po štětci... prásk. Velký třesk lampičky o podlahu, ale kupodivu — světlo. Budiž. Alespoň tak. Ale stín, který vrhá lampa přes pelest postele... co je to za muže? Vypadá jako doktor, co mu dnes odpoledne píchl zvlášť silnou dávku — něčeho. „Ty jsi Bůh?“ ptá se Non stínu. „Jsem stín, který tušíš, ale za sebou málokdy zahlédneš...“ říká obrys. „Děkuji za zcela jasnou odpověď,“ odvětí Non a přemýšlí. „Chtěl jsem se optat na... něco...“ Kterou z tolika otázek, které bychom chtěli Bohu dát, vybrat? „Proč neuchráníš nevinné, kteří trpí, když jsi zažil něco podobného, proč trest nestihne ty... darebáky?“

„Právě proto, že jsem to zažil — a vidíš, přežil jsem to... tu zkoušku odvahy. Ty neplníš bobříky?“

„Je peklo?“ ptá se Non dál. „Nevím — s tím já nedisponuji... to snad spíš vy lidé — nemyslíš? Vymysleli jste si peklo, aby některé vaše jednání mělo své opodstatnění a některé ne...“

„Ale,“ křičí Non, „já nic nevymýšlel, proč mám tady trpět, přibít na posteli, za někoho jiného!“

„Mne se neptej, chlapče,“ stín se pomalu rozplizává, „právě a jedině přes tvé utrpení mohli jsme spolu hovořit.“

Lampa v nezvyklé poloze mrká a zhasíná.



Puch, který se šíří z odpadní nádoby pod Nonem, budí ze spánku. Kde ta Ultra je? Odešla s několika jeho obrazy, aby je prodala a jako by na svého pacienta zapomněla.

V koutech visí za ocasy černé kočky a bezhlase mňoukají. Kňučí takto celé hodiny a způsobily, že Non se na práci nemůže soustředit. Teprve když se stmívá, oživne jeho vor, protože jak jinak nazvat dvakrát dva metry života, plochy, věrné od teď do smrti, nesené černou vodou stínu. Skříně a stůl a všechny ty věci, které nabývají smyslu schopností vlastníka a chcípají současně s jeho nepoužitelností,

jsou potopeny dva metry pod vorem ... Kočky zmlknou a slunce, lezoucí za střechy orámované oknem, zoranžoví Nona, Robinsona, který vztyčuje bílou vlajku svého štětce a píše dokud je vidět, protože Ultra mu dnes rozsvítit nepřijde.



Je zvláštní tady ležet potmě a oknem fetovat hvězdy, odlesk za odleskem, sdružující se ve skupiny, pro chápavé tak jednoznačné.

Dnes bourali někde v sousedství dům, prach a zvuky tomu nasvědčovaly. A jak ten dům hynul, jakoby se mi přitížilo — v kyčlích bolest.

Vždycky jsem si přál mít moc, umět ochrnout vytipovanou ženskou oběť a když bezbranná padne, zneužít její nemohoucnosti. Kreslil jsem si z nedostatku erotického vyžití situace na papír a... bodal tužkou do těch míst... Ultro, bojím se, že díky tomu, že jsi jediná žena v mém okolí, obrátí se svět a všechna moje tíha spadne na tebe.

Bojím se, že se neudržím a tím tě ztratím... Ultro, ochrnutý jsem jen v nohách, jako muž jsem stále k použití!!!

SEN ZE 30. NA 31. IO.

Sbíhám, po celodenním výletě, v kafkovském fraku, po stráni nízkým porostem k selskému stavení (v kapsách nasbírané plody zeleniny ze soukromé opuštěné zahrádky v lese), které je schované mezi vinohrady.

Na dvoře jsou regály se šanony starých novin, jeden ročník si беру a sedám do lehátka. Někoho čekám.

Potom přišli muži od policie — uniformy z první republiky a ukazovali mi bedýnku s mrtvolou dítěte. Vy jste ho zabil! Připadalo mi jako umělé, neprojevil jsem lítost. Nasadili mi pouta, ale při přinesení druhé bedničky mi je zase sundali, abych si mohl sáhnout. V druhé truhle byla figurina bez nohou a rukou, ty ležely vedle těla. Jak jsem si sáhl, bylo mi jasné, že mě chtějí obvinít z vraždy té figuriny, vytrhl jsem se a utíkal. Jeden z policistů za mnou povykoval, že spolupracovníkovi v gumových bílých rukavicích bez prstů neutechu. Ten se i pustil za mnou.

Slyšel jsem, jak se blíží a tloukl jsem se do stehů pěstmi, protože mi ve spánku nešlo běžet rychleji.

Ploužil jsem se městskou ulicí a náhle se nemohl hnout z místa. Nemohoucí bolest v nohách mě vzbudila.

Alespoň kdyby bolely... věděl bych, že je mám.



Ultra nepřišla celý den a hladový Non šílí. Nechala mě tady umřít. Z katafalku se nedostanu bez rozbití hlavy!!!

Non vypil už i vodu na mytí štětců a náhle klíč a Ultra ve dveřích. Je jiná, hezky oblečená a upravená. Omlouvá se a podává mu v plecháči teplé jídlo.

„Co obrazy?“ vrčí Non.

Musela jít s cenou dolů, obešla celé město, necítí nohy...

Vymlouvá se, bleskne Nonovi hlavou, za co si koupila ty šaty a s kým byla v noci a kde...?

Něco v něm roste. Je to černé, rudě se to vzdouvá jako hlava kobry.

A jak Non podává Ultře nádobí, udeří ji nečekaně do obličeje. Prudce, kovovou hranou, nad levé oko. Rozseknuté obočí, krev, Ultřiny nechápající vyděšené oči. „To máš za to, že se couráš,“ řve Non a Ultra prchá, dveře na chodbu zůstávají otevřené. Klapot podpatků a vzlyky mizí stejně rychle jako Nonův hněv.

Ale něco z něj přece zůstává. Malý naklíčený hrách na dně duše, který poroste. Nenávist k mladé, zdravé a hezké Ultře.



Je to jako tisíckrát známý pocit něčeho, co by člověk rád, vrátil, ale nemůže, protože se mu život posunul o dílek kola na dřevěném orloji a jakýkoliv pohyb zpět by zpřelámal zuby naučené jet jenom dopředu.

Nelíbí se mi, co jsem napsal. Trčí to přede mnou, ovšem mimo můj dosah, protože mě Ultra minule posunula na mé vlastní přání k čistému místu stropu o píd' dál. Někdo vás posune... a nechá vám vaši chybu trčet před očima, v paměti, po nocích, s nemožností ji smazat nebo opravit. Kdo mě posune zítra?

A nakrmí a postará se... jsem ztracen a sám... och světe! Ta děvka!



Schlem. Jméno, které říká vše. Emanuel Schlem, slídič a příživník. A také zloděj, který krade po chodbách boty a z balkónů prádlo. Nejnižší z nejspodnějších, přitom od dnešního dne dítě Štěstěny.

Emanuel Schlem našel totiž chodbu s otevřenými dveřmi. A v místnosti za nimi je spousta krásných cenných věcí.

A jeden nepohyblivý blázen!!! Kdyby Schlem věřil, poděkoval by Bohu.



Už snad celý den vynáší ten muž moje věci, oblečení, starožitné předměty, které jsem si vozil z cest, ven na chodbu a potom neznámo kam.

Nejdříve jsem křičel, ale v domě, v tomto patře, jsem sám, někdo kdysi dole bydlel, ale nestaral jsem se nikdy o ostatní sousedy. Vše jsem chtěl zvládnout sám, nezatížen vděčností a děkováním. Teď mlčky přihlížím zlodějovu konání a ohryzávám patku chleba... Ano — on mi nakonec přinesl chléb! Prosil jsem a on přinesl. „Alespoň vám to nebude tolik líto,“ smál se a ukazoval křivé zuby. Teď zase pracuje.

... Chléb... cítím se stejně starý jako on, ne, jsem starší než pět tisíc let... na svém katafalku, pokrytý chlebovými drobkami, jsem svázán tím chlebem jako mrtví v kultovních dobách, kterým byl chléb přivazován k tělu nebo droben při pohřbívání do jámy místo potravy na cestu do záhrobí.

Jenom ta smrt, které jsem se vždycky vysmíval... ne a ne přijít.

SEN Z 23. LEDNA

Vnitřek obrovského domu. Přítmí. Prostor krytý střešou z nepálených tašek, trámy přede mnou, krokve, odhalená záhlaví, rezavé kramle je drží pohromadě, stojím na nich, pode mnou hloubka, do tmy nahoře vše červeně (cihlově) ozářené, dostat se po trámech krovu na druhou stranu, je tam okénko, ale zatím jen tušené, ve špici krovu něco ve tmě žije. Ptáci? Brouci? Okýnko je tím dále, čím více lezu nad propast. Ze tmy se vynořuje soustava schodišť a schodišťátek nesmyslně pospojovaných, opačně, nahoru dolů, hlavou vzhůru i mezi sebou.



Zase ten hlad... a noc... a samota, vyplouvají zasuté vzpomínky. Na ženy v obchodech se zeleninou, vždy ve svetrech, i v teplém létě. A ty kypré ženy v uzenářstvích a jídelnách s ovary a sekanou, v lehkých košílkách, bez podprsenek, vždy růžové od páry... Právě tenkrát si Non zamiloval ovar a znelíbil zeleninu.



Schlem objíždí zdi a zbylé skříně, připravené ke stěhování, zda by nenašel ještě něco cenného. Znají

se už dobře. Teď je spokojený a milý — vždy totiž, přes několikere prohlídky zásuvek, něco cenného nachází.

Zvykl si také nosit Nonovi jídlo a (alespoň třikrát za týden) mu vyměnit nádobu. „Jsme přeci lidé,“ říká a po vylití obsahu si utírá ruce do nového proužkovaného saka. Je naštěstí hnědé a on je teď elegán. Má peníze za Nonovy starožitnosti, které rozprodává váženým osobnostem města, a věci, které neudá, končí v rohovém antikvariátě, mezi zaprášenými porcelánovými slony.

Asi tam je také uviděla Ultra. Přiběhla toho dne, kdy Non tiše ležel ve špínou kyselých peřinách, zadušených potem a zvalených jak staré těsto, nočními boji se sny. Dopsal další sen a část povídky a Schlem ho musel posunout do druhé půlky místnosti. „None — proboha, kde jsou všechny tvé věci???” Samozřejmě, první, čeho si všimne, je prázdnota mého vězení, pomyslel si Non. „Všechno je prodané. To jsi mi nemohl říct... a jak jsi neoholený a jak... s prominutím... páchneš...” Z Ultry se teď stala dáma... už asi nepracuje v bufetu..., „musím tě převléci...” říká chůvovsky a stoupá do oblak k Nonovi. Natahuje se přes něj, Non cítí její vůni, její tvrdé bradavky se mu zaryjí do břicha a on je náhle zase muž. Ale s jeho mužstvím se objeví i ten pocit, který už zažil, ten pocit vůči té krásné

a mladé (a teď náhle nestydatě dospělé) ženě. Nechá se přebalit jak mimino, vydrží i nepohodlnou polohu při převlékání prostěradla. Ale ve chvíli, kdy je Ultra obrácena svým krásným pevným pozadím v dosahu Nonových rukou, bere Non štětec s bambusovou násadou, švihá a švihá... a švihá... Odpovědí jsou mu Ultřiny široce vytřeštěné oči a výkřik, který se jí zhrouť v hrdle, jak jí Non strhává za vlasy na sebe. Sukýnka se jí při pádu shrnuje a Non švihá. Nikdy neměl rád deskriptivní geometrii, ale ty pravidelné, rudě naběhlé uhlopříčky pod krajkovím na Ultřině zadečku mu splácejí nudná školní léta.



„To si nemůžete říct, když potřebujete převléknout?“ vrčí Schlem, který se srazil ve dveřích s prchající uslzenou Ultrou. „Taková děvka.“ Sám má dnes špatnou náladu, která zřejmě nepramení z toho, že z místnosti se nedá už nic odnést.

„Nechcete třeba přinést víno?“ Schlem postává pod katafalkem a Non cítí, že by mu chtěl pomoci. Cítí také, že si za ty dny na něj tak zvykl, že jeho denní program již obsahuje návštěvu u Nona a také, že se pro něj stal určitou závislostí, i přes prázdný a pro zloděje nezajímavý byt.

„Nebo kafe — uvařím vám kafe, co?“ „Nemám na to — nemám žádné vlastní peníze, pane Schleme. Jsem odkázán na vás a vaši minimální pomoc!“ říká trpce Non.

„No, minimální... nechte na hlavě,“ snaží se bránit Schlem, ale je snadné poznat, že si není tak zcela jist. Zbytek svědomí mu našeptává, že tomuto muži dluží více. Odchází po domluvě s Nonem pro víno, celé odpoledne je pryč, ale vrací se s myšlenkou, která Nonovi otvírá mezeru v jeho uzavřeném světě.

„Jeden chlap z Lorigy, to je to nakladatelství... samý kraviny... ale von říkal... já mu povídal o vás...“ Schlem neví jak začít. Ale ulevuje si kopnutím do zívajících dveří vymetené skříně. „Sakra, prostě by vám něco z těch canců, co čmáráte po stropě, vydal... za prachy, to je jasný...“ Schlem se dostává na rovinu uvažování, kterému rozumí a tím se zklidňuje. Ne tak Non. Řve nadšením a přestože je dnes Adriany, má největší svátek za poslední dva roky.

Ano, mám radost, ale pramení do mne z jiné vpustě než štěstí. Mám radost z toho, že v té chvíli, jak jsi mi, Schleme, dal tu nabídku, jsem uviděl budoucnost, prožl jsem do ní a mám radost a musím se smát, ty ubohý zlodějíčku, tomu, jak to všechno skončí... Ne, ty to nepochopíš až do chvíle, kdy zaplatíte tiskařům za vydání mých vzpomínek a... ovšem, že jste si to měli zjistit... ten dům se

bourá! Hned po mé smrti se bourá, jsem jediný nepohodlný nájemník. Mám ukrutnou radost, když si představím zbrkle a předčasně natištěné titulní stránky, ležící u vašich záchodů. A z jejich tiskařské černě přelézající smrtě do vašich pohodlných rití.

„Třeba tohle — toho Anděla — vydali by?“
úzkostlivě se ptá Non a Schlem čte...

Anděl života

*Přicházela dlouhou chodbou a její podpatky tika-
ly ve ztichlé budově nemocnice v tuto pozdní dobu
jak soukolí orloje.*

*„Odsoudili ho“ hlas měla tichý, bylo za ním ještě
cosi víc, ale ona se to nesnažila ze sebe dostat.
Nebylo proč.*

*„Tak přece...“ zapnul a nastavil bezmyšlenkovitě
knoflík elektrického mlýnku kávy na číslo II. Do ste-
reotypního bzučení zasáhl její hlas jako nůž do
sulcu. „Sklenky jsou tam v té skříňce?“ Přikývl
a vypnul mlýnek. „Stačí?“ Tekutinu v nízké bachra-
té sklenici vnímal jako rozpuštěné zlato. Slunce.
Život. Odejít se musí ze světa důstojně. Přirozené
příčiny. Alkohol mu posunul lavinu myšlenek, která
tlačila tak dlouho na ústa, až se rozhovořil. Spíše
pro sebe než pro tu řádovou nemocniční sestru
s naškrobenými motýlími křídly za hlavou. „Lékař
musí mít jeden nepodmíněný reflex: léčit. Za jaké-*

hokoliv stavu. Léčit a neuvažovat o zítřku. Důležité je, aby pacient přežil dnes. Lékaře učili odvracet smrt... a tím dovádět člověka k mučení, k utrpení, ale zpět do života. Ta lékařská etika...“

Nalila mu ještě sklenku a stála za ním, primářem této nemocnice, jako tělesná stráž.

„Proč nežijeme v Nizozemí — tam je celá ta dobrovolná procedura...“ nedořekl a raději se napil.

Zírali oba na kapradinu ve váze na nízkém stolku pod zapaspartovaným diplomem. Pozorovala ho ve světle lampy a nacházela v jeho tváři střídavě krásné a odpudivé zóny.

„Řekl jste mu to?“ Z vlastní zkušenosti věděla, že je snazší zalhat nemocnému, než říci pravdu jeho příbuzným. Ale překvapil ji. „Ano, řekl jsem mu, že trpí progredující rakovinou, jež v konečných fázích působí strašné utrpení, ale že je nyní po poslední operaci naděje na záchranu... On mne potom požádal o euthanasii.“

Cítila, jako by jí samotné odpojovali přístroje, zabezpečující životně důležité funkce. Ruce měla náhle nepohyblivé.

„Vyznal se...“ pokračoval doktor a třetí sklenku si již nalil sám. „Žádal mě o formu aktivní euthanasie, o podání morfia a následně jedu, někde o tom četl.“ Před očima se mu nesmyslně vybavil chlapec s dívkou, tancovali, ruce omotané kolem svých těl.

Potom jim skončila deska, rozdávaly se dárky... Hlas sestry ho vrátil zpět... „Má velké bolesti, měl byste rozhodovat rychle...“

Po zasklené ploše diplomu přeběhl kužel světla z ulice a zmizel s projíždějícím autem.

„Musím svolat tým lékařů, pozvat příbuzné, nejde to tak rychle...“ bránil se. „Ale on byl dnes odsouzen, rozsudek má být vykonán do 14 dnů, 14 dnů je i 14 nocí, bezesných, nesnesitelných...“ páli-la na něj dávky slov, do zátylku, do prořídlych vlasů a jak stála bokem za ním, posunul se na židli. V náhlém strachu z nekrytých zad se otočil tak, aby na ni viděl.

„Člověk nemá právo rozhodovat o svém životě“ vyklouzlo mu z úst, aniž by souhlasil s tím, co řekl. „... Ale možnosti by mít měl...“ dodal.

Před očima mu letěly poslední dva měsíce, kdy se snažil ve dne v noci toho muže zachránit, operace za operací, gramy otupujících narkotik, momenty, kdy se zdálo, že je vše prohrané, a poslední operace, která rozhodla ještě o minimálně ročním životě pacienta. Sestra mlčela. Primář tedy vstal a přistoupil ke dveřím, rozhodnutý svolat na ráno ostatní lékaře, kteří by mu potvrdili, že se nemocný rozhodl sám a dobrovolně. Přes rameno se ještě zeptal: „Za co to dostal?“

„Dal vypít své manželce kyanid draselný. Nemohla se po autohavárii hýbat, byla ochrnutá... ptal se jí a ona mu prý očima přisvědčila...“ zaskřípala bílá socha, stojící uprostřed místnosti.

Lékař za sebou pomalu zavřel dveře a kráčel chodbou k východu z budovy, cítil se maličký a napnutý k prasknutí ve své staré kůži, zrychloval krok, potom už se rozběhl a náhle tlak v plicích povolil a on křičel, řval do ozvěny chodby: „To je přece nesmysl — nesmysl, všechno je to nesmysl...“ A v běhu ze sebe strhl bílý plášť, který nerozepnutými rukávy zůstal držet na jeho zápěstích a vlál za doktorem jako křídla anděla smrti, kterého právě donutili pomoci životu.



„Hm...“ Schlem z toho není moudrý. „Zeptám se,“ říká neurčitě a mizí. Není si zcela jist, zda vysvětlí tiskaři, o co v povídce vlastně jde.



*Tak začíná podzim —
v nebi bílé klubko myší,
ve větru kus novin.*

Hezky jsi to napsal None... moc hezky. Ale ono není jenom nebe, plné bílých klubek myší ... ono je i Tvé tělo plné doupátek. A doupátka jsou plná nás, smrtí ... Jsme neviditelné larvy červíků, žijících z hloupých představ o čerstvém masu. Ale to se Tebe netýká, None ... Lituješ takových malých věcí, jako že jsi už rok necítil svou milovanou konvalinkovou vůni Whiteova mýdla a že máš špinavou deku na svém loži ... topíš se v malicherných smutcích a přemýšlíš o východech slunce na měsíci.

A přitom ... však víš, None ... a PŘITOM !!!



Když je slunce, dívám se do něj tak dlouho, až mi ve vzduchu před očima počnou kmitat stříbrné rybenky myšlenek ... a v noci?

*Dole je dvakrát víc než nahoře
a těch hvězd...
dostat se tak
na jednu z nich
a klesnout
nejhlouběji, protože ...
... v noci je to horší.*

Alespoň malý plastelínový podstaveček mít, s otiskem svého chodidla. Hned by se klesalo s větší nostalgií.



Jsem tady v té výšce jak oběšený. Oběšený na stropním trámu. Takový trám... bývalo tou největší zkouškou odvahy jej přelézt. Trám ve staré stodole... Nalevo byl potok s lávkou, cestička mezi kopřivami. Stodolu si vybírali za svá hnízda vosy.

Hlavní trám ve stodole byl vysoko nad průjezdem, uprostřed vonící haly nacpané senem. Když někdo spadl, padl do sena... Musel potom běžet za trest (ale jaký to byl trest — byla to odměna!) po stráni nad domem k lesu, kde na jeho úpatí stála brána ze dvou srostlých růžových keřů. Dál z nás malých nikdo nesměl, dál byl tmavý les. Ta vesnice měla název, typický svou letní ospalou pohodou. Jmenovala se Medonosy a u cesty zdravil každého svatý z kamene.



SEN Z IO. 3., K RÁNU

Postel. Na ní já a můj přítel D.P. Vedle v pokoji je vidět otevřenými dveřmi bez kliky podstavec s mým

otcem po klinické smrti. Mezi námi je na posteli dívka. Jmenuje se Florance, oba ji dobře známe. Naléhám na D., aby odešel, že takto je to divné, ona a my... Nechce, jdu tedy vedle hledat volný pokoj — není, musím dojít až na letiště, kde se domlouváme s tou samou Florance na 11.00 hodin. Plocha letiště je pokryta talíři s nedojedenými dorty. Jsou i po chodbách, když se vracím zpět do pokoje. Po stěnách jsou fresky a černé, dřevěné, rámované mřížovité konstrukce. Vystrkuji jednu nohu zpod peřiny, abych mohl brzdit rozjeté sny.



SEN Z I. IO.

Vzhůru do kopce po lesní cestě řídím pramici, na které sedím s malým chlapcem. Jedeme hladce, jako po vodě. Před námi se blíží vrcholek kopce. Ve vysoké trávě na úpatí vrcholu se náhle zvednou šedivé šelmy (pupy). Jdou k pramici. Suneme se proti nim, pustím kormidlo a loď sklouzává pozadu z kopce, projíždí dveřmi!!! Vidím, že les byl v místnosti, teď jsme projeli do jiné místnosti, pramice se zastavila měkce o mech. Otáčím se, přede mnou je tichý tmavozelený prales, nad mechem, který hustě pokrývá zem jak koberec, i mezi stromy se asi metr vysoko vznáší stříbřitě majestátní pláty mlhy, v mechu lezou barev-

ní, velcí a roztodivní brouci, nejsou nepříjemní i když někteří vypadají jako větvičky. Sbíráme s chlapcem žluté brouky s červenými tečkami, velké jak dlaň a chlapec je cpe do krabiček, skřípá jim tam tykadla, krabičky jsou menší a vypadají jako by tykadla měla krabička, hledám další krabičky, беру do ruky jednoho plochého brouka, mele se mi v dlani a jasně ten pocit cítím, nebojím se, že kousne. Sbíráám další brouky i dvakrát, v tichu tmavého pralesa v místnosti brouci jakoby svítí, v šeru probleskují v mechu světýlka. Sen byl ve mně ještě celý den.



Za tu spoustu stejných, nespočítatelných dní bych asi opravdu zešlel. Dr. Gott byla moje poslední naděje. Modlil jsem se, aby přišel, i když jsem moc nevěřil v ten zázrak. Ale náhle se zjevil ve dveřích, potouchlý, vždy připravený s patřičným nadhledem někoho ponížít jeho vlastní malostí.

Nebyl překvapen mým stavem. Jako vždy mne ani nevyšetřil, pouze dal léky, zatímco já mluvil a prosil, aby mi někoho poslal, kdo mne nakrmí, převlékne zatuchlé promočené prádlo, kdo mi posune postel kousek dál — už jen dva metry v rohu — a celý strop bude jedna velká kniha — freska.

Snížil se k tomu, že odhrnul moji flekatou deku (jako kdybych se přikrýval mapou světa) a připnul mi na nohu — něco!

V první chvíli jsem se cítil jako kovboj s novým koltem. „Dejte si to tam.“ naznačil posunkem — „vydrží to 24 hodin, pošlu vám ošetřovatelku. Vymění vám to... Máte peníze?“ Udělal jsem věc, kterou bych se s Ultrou nikdy neodvážil — dal jsem doktorovi klíček od skrýše pod oknem, kde byly poslední nevelké úspory, které jsem schovával na mramorovou bustu na svůj hrob.

Musel poznat, s jakou nedůvěrou jsem klíč vytahoval... usmíval se. A potom — neviděl jsem tam, ale jsem přesvědčen, že sundal ten kryt a vyndal peníze. Za chvíli se obrátil a řekl: „Človče, vy mně nevěříte!“ Sundal si brýle. Chvíli postával. Potom odešel.



SEN NA I6. II.

V malé dvoupokojové místnosti spousta neidentifikovatelných lidí. Okna vedou na malou dlouhou stříšku, spadající do ulice. Přichází matka, dává mezi otevřené okno deštník, aby uschnul. Deštník je rozevřený a vítr ho nadnese a valí po střeše na vedlejší střechu. Vylézám a snažím se přelézáním střech

dostihnout prchající deštník, střechy jsou z dehtového papíru, houpavé a se spoustou boulí. Propadám se do obrovské půdní místnosti s mnoha trámy, větší než stodola. Je zde cihlově stříbrné přítmí, s dírkami ve střeše padají pruhy světla, ve kterých víří prach. Podlaha je tvořena trámy asi 1 m od sebe, pod kterými je vidět prostora, stodola. Slézám dolů. Uprostřed haly si čistí zuby hoch. Hala je plná podivných strojů, něco jako dvě pneumatiky, stojící u sebe, mezi nimiž je vztyčený volant.

Hned vedle mne má hoch příbytek, několik prken, pod kterými má příkrývku a pár osobních věcí. Vrací se, neviděl mě, píská si a čistí stroje. Dochází mi, že je spokojen, protože je tu sám a ta myšlenka mě skoro vzbudí. Probouzím se, doznívá ve mně konec snu: cesta v lese, po které běží deštník hnaný větrem, a já opět za ním.



Dr. Gott má uši výš než oči, zaječí pysk a srdce, které bije v páteři. Dr. Gott je škeble s perlou a po listovém těstu mu modrá ohanbí. Dvě „T“ v jeho jménu jsou šibenice, na které pověsí pacienta i s jeho stínem.



*Kde je ta
osa všech lidských drah
je vrah
a sůl
místo v moři
je v očích.
Zůstane na místě
nebo se stočí,
osud
nic.
Leží na vahách
jako prach.*

Schlem slabikoval Nonovu báseň celou věčností. Zakroutil hlavou, znovu četl... „To je blbost,“ pronesl pro sebe, ale ne tak nahlas, aby to Non slyšel. Od té doby, co se měl dobře, cítil k tomu muži na posteli vyhřezlé ke stropu jistou, až otcovskou náklonnost. „Sestra chodí?“ Nezajímalo ho to, ale nemusel alespoň vyměňovat Nonovi mísu. „Bude slavnost.“ Snažil se něco zajímavého říci. „Sto let od založení městské humanitární společnosti... Bude to sláva,... rachejtle,... pití...“ Zcela se vyčerpал a sklesle hledal, kam by si sednul, ale všechny židle už dávno prodal. „Uvidíte to z vokna“ dodal a opustil Nona, z kterého měl čím dál tím temnější pocit.



Nečekaně přišla Ultra a vypráví. O minulé události ani slovo, vypráví o cirkuse, o krotiteli šelem, o jeho biči a síle, kterou šelmy krotil. Něco se s ní děje, říká... vzrušuje ji, dívat se na někoho, kdo je týrán a na způsob toho týrání... Chodí teď vyzývavěji oblékaná... a jak líčí způsob zacházení s bičem!! Prožívá každé slovo, každý obraz ve své paměti, rozvírá se jak černá růže...



Za tmavými obrysy domů vždy jako by někdo tlesknul a místo zvuku se na okamžik rozsvítilo.

Bouře odcházela, ve vzduchu bylo cítit, jak s sebou bere prach a Nonovi se přitížilo. Přesto vnímal prázdným obdélníkem okna, jak to venku voní po čerstvě pokosené vysoké trávě a také po rozšlapaných květech divizen. Rozdupané po ránu, kdy jsou plné rosy a vstávají!!! Zničené, ještě procitající. Jejich stonková, nahá štíhlá těla, bezbranná v tom ranním procitání, náhle napadena a zdusána. Vydávají stejnou vůni jako ženy, pomyslí si Non a čichá. A vzpomíná a v ochrnuté polovině těla se tyčí hora jako varovný prst.

Nic není z muže tak silné. Unavenou ruku ti žena nezvedne pouhým pohlazením nebo stiskem, ale tu horu...!

Non cítí prošlou bouřku a představuje si ženu, do které vstupuje, přestože ona se ještě usmívá v polo-spánku a nejprve, odevzdaná, začíná reagovat a vycházet vstříc jeho vyhocenému tělu a vzlyká a sténá jako drcená těla divizen.

A také tak voní.

Nonův komín píše na strop bílý hieroglyf.



SEN Z DESÁTÉHO:

Korytem (cestou, úvozem) táhne stádo krav. Mají vypouklé oči, bílé a štíhlé do výšky skoro kolmo trčí cí rohy. Jdou úvozem, ale pod vodou — asi dva metry, jsou vidět matně, pohybují se pomalu, jako by jela kompaktní hmota, po levé straně ve směru jejich pohybu je volný pruh cesty, po kterém občas projede jako na pásu bez pohybu nohou kráva, ale stojí obráceně, je tažena pozadu s bezmocným výrazem, mizí někde vepředu.



„Chcípáku,“ řvaly děti, „vylez!“ a jejich zátylky se nedočkavě potily představou, že Non, černokněžník a zlo města v jedné osobě (protože vše, co neznáme, je buď dobro nebo zlo, dle toho, co nám právě v duši schází), vyleze a sežehne je plamenem z oka, které mu vyroste na špičce nosu.

A — třísk — další kámen zasáhl okno. Děti zmateně prchají. Křičet a urážet, ano, to ano, ale rozbít mu okno, to se jim zdá příliš. Zatím.

Prchají. Jen jeden, budoucí válečný vůdce, světově uznávaný, se vrací. Něco uvnitř ho nutí sebrat střep skla v podobě čapího zobáku a schovat si jej.

Nejprve do kapesníku a potom, doma, do krabičky se zubem protivníka. Za sto let ta krabice shnije na jeho prsou, dva metry pod zemí a s ní i barevné prýmký vyznamenání, přidávaných do ní celý život tohoto slavného muže. Ale to bude až za sto let — a teď je teď! Doba vyražených zubů a čapích střepů!



Stropní povídku, z ukřičené probdělé noci, takové, která patří ulici a řvoucím temným poutníkům k ránu, Nonovi otiskli. Sám se tenkrát, když ji psal, viděl — jen na malinkou chvíli — v roli hlavního aktéra této povídky:

... Byli tam. Ve zdech. Stojící a mlčící, nebo naopak velice veselí a naklonění přátelské rozpravě. Je však možné mluvit přátelsky s někým, koho není vidět, kdo je jenom tušen?!

Ať jsem udělal cokoli, pohnul nábytkem, zasunul knihu na jiné místo, než které jí vymezil letitý prach, na hranatý obrys obrazu, vypáleného věkem do malby pokoje, pověsil oválný portrét..... nesouhlasně praskali klouby a zhasínali žárovky.

To nejraději. Při vrcholných situacích v mnou oblíbených knihách započalo srdce žárovky svůj trhavý komat a než jsem byl schopen vyskočit a doběhnout k nejbližšímu vypínači nebo pro svíci, zhaslo, zlověstně, s příkazem věčné tmy. A to praskání. Hrabání ztupělých nožek potkanů, přitisklých náhle jednou stěnou k druhé, s vymezeným prostorem, teď stop, Bože díky, že nerozdrtíš. Snad ocasy. Vylézali ze stěn v prasklinách a vydávali se za odrazy světla. Stejně pruhovaného, stejně pomalého a vybíravého v koutech a uličkách... Uplatit světlo, aby svítilo tam, kam člověk potřebuje... Zajistit si jeho osobní stráž... jeho světelný meč, který osvětlí postavu s nožem v závěji tmy průjezdu.

Byli tam. Ve zdech. Mlčící. A přesto bylo cítit ten úsměv, kterým říkali: „Jsem tu s tebou, budeme tě střežit... Možná nechceš, ale ty tomu nerozumíš...

Až budeš v řadě s námi, pochopíš, že jsme to mysleli dobře a budeš stejný... starostlivý a vnímavý.“

Statistika je špatná, řekl jsem na úřadě. Stěny praskají, je možné, že spadne dům. Mrtví a zodpovědnost bytového družstva — varuji — potom přišli.

Strojů bylo hodně, s ručičkami, co nikdy nic nedělaly, jen ukazovaly. Znal jsem i jiné ruce, co celý život ukazovaly... na mne i na jiné. Nebyly kovové, možná srdce, co jim vydávalo rozkazy...

Slitině jsem nikdy nevěřil.

Je to v pořádku, pane. Řekly stroje s hadicemi, napojenými na uši — klid — ten dům vydrží... má velice odolné stěny... stará práce, to víte... V těch zdech je cítit poctivý duch toho, kdo je stavěl.

Vrtačka stála hodně. Jako by někdo předpokládal, jak nutně za ní utratí peníze, které měl připravené na zakoupení hrobu na Olšanech. Stála hodně, ale byla spolehlivá stejně jako hrob.

Díry ve zdech jsem provedl dokonale kulaté, černé uličky těsně nad podlahou a těsně pod stropem. Rám bílého obrazu stěny.

Druhou žádost o přešetření statiky stěn v mém bytě již nevyřizovali tak spěšně. Díry, říkáte? Směšné. Náš specialista si je jist! Ano, malé kulaté díry od těch uvnitř... Dívají se na mne.

Více spěte, pane. A ne tolik románů, Bůh ví o čem... Vaše žádost je připravena k vyřízení.

Sedím uprostřed pokoje, čekám na kladnou odpověď a doufám, že praskání ve zdech je zase jen můj výmysl. Ve vlasech mám tolik omítky, že ani nejdou rozčesat. Od děr se táhnou klikaté silnice po celé zdi. Dům vstává a protahuje se.



Jsou dvě bariéry — mezi námi a okolo nás. Potřebujeme se — to je důkaz toho, že bariéra kolem nás převyšuje tu mezi námi. Zatím nejde ani jedna překonat.

Ultra se již svléká automaticky a s chutí hned ve dveřích a sama Nonovi podává štíhlý bič. A Non vládne ze svého piedestalu. Vládne cukrem a bičem. Platí ze svého honoráře a Ultra se svíjí, uniká do koutů a křičí!! Ale kožený had ji zastihuje všude a stopy na jejím bílém těle jsou jako ocasy padajících hvězd.

Přišla sama, sama koktavě vylíčila Nonovi ten pocit, to něco, co do té chvíle nezažila... A sama dala Nonovi tu konkrétní nabídku.

Bude se o něj starat... a on o ní! Non má teď několik ošetřovatelů, před Schlemem je apatický

chudák, před sestrou netečný pacient, který ví, že obsluhu dobře zaplatil.

A před Ultrou je Non opět Bůh, rozdělující a panující. Říká si: kdo jiný mi kdy dal nebo dá ten pocit vlády, ten pocit rozkoše působit někomu jinému bolest a současně rozkoš sobě i jemu?

„Miluji tě, Ultro!“ řve Non a šlehá přesně tam, kde jiný muž líbá.

Potom oba, schouleni v záchvatech rozkoše, jeden na nebesích, druhý v podzemí, prožívají slast bolesti přijímané a působené. Non vydává bič Ultře, protože od určitého dne, kdy se mu svěřila, se její příprava na orgasmus začíná právě majestátním podáváním biče svému ubližovateli, s hranou pokorou, kterou oba prožívají nejraději z celého aktu, neboť pouze v něm se soustřeďují nevyslovené chutě a možnosti toho, co by mohlo následovat.

Ale nastupuje dnes již zaběhlá rutina, tak jako při každém tělesném splnutí.



SEN 18. 12.

Pustil jsem vodu do vany, z kohoutku vytékala pomačkaná zadušená těla veverek, krys a ptáků. Olysalá, jak byla nacpána v potrubí. Vyběhl jsem ven před jejich puchem. Předě mnou stál rozpadající se

oprýskaný přízemní zámek, okny bylo vidět do knihovny, všechno, knihy, regály bylo kamenné nebo sádrové, drolicí se. U regálů stály drolicí se postavy lidí. Čtenářů. Měly vydrolené obličej.



Žlutou fotografii milované matky má Non přičlou na pelesti svého hnízda.

Její hlava je tam položená na sepnutých rukách a zadní osvětlení vytváří jemnou svatozář. Matce je zde na této fotografii sedmnáct a Non ji miluje celou duší. Nikdy, nikdy by jí neublížil. Je to Panna Maria. Jenom někdy, málokdy a trošičku, při kýčovitém západu slunce, jako by mu připomínala Ultru.



*Padaly vločky
a byli to muži.
V smutku svém
v závějích roztávali
jeden na druhém.
Pak v blátě
čekali
celí rozbahnělí
až přijde mráz*

*který je zpátky
v pravé muže stmelí.*

Psal Non do posledního volného pole nad svou hlavou.

Minulý týden, opět podzim a s prvním sněhem smrtě zlikvidovaly tiše a milosrdně Nonovu levou ruku a on psal, třaslavě a urputně své básně a záznamy v očekávání nejhoršího.

Takový hloupý sen a stále se vracel:

Non — řidič autobusu (nikdy nemiloval ty nafoukance, kteří dělají, že vůz je jejich obývací pokoj) zavírá dveře k odjezdu a copatá školačka vbíhá v poslední chvíli na schůdky...

Zastaví se a vyhrne si levou ponožku. Tsss. Dveře autobusu syčí jako hadi a postavička s taškou je uvnitř.

»Hm-á — nový pan řidič,« natahuje si druhou ponožku — »ale my se přeci známe?!« leze z mladíka za volantem a sám se díví tomu, co říká někdo uvnitř za něj. Holčička si sedá tak, aby viděla ve zpětném zrcátku toho zajímavého řidiče a současně i sebe.

»Umíte malovat?« ptá se ho a řidič se směje, mrká na ni!!

»Přijde mi, že jsem uměl a dobře!« odrazí se rychle od jejích očí. — »Teď umím jen to, k čemu se

odvážím...« a překračuje rychlost, zbrkle a neopatrně, zoubky převodovky dělají měkce drk, drk, drk, drk,...



„To by ale bolelo... moc...“ řekla Ultra.

„Ano, bolelo,“ žhne Non, „ale ty, nevinná bytost jsi tady na světě proto, abys sejmula hříchy z nás, poznamenaných...“

„Ale proč, když by to tolik bolelo. Bič příjemně štípe, ale tohle?“ nechápe Ultra a přitahuje si cípy límce halenky ke krku, protože z ležícího Nona cítí závan mrazu.

„To se musí, víš.“ Non vidí tu krásnou scénu, „musí to bolet, hodně bolet... ukrutně!!“ snaží se obrátit na bok, ale zmítá se na lůžku jako lapená ryba.

„V bolesti, v té pravé, přes mez únosnosti přehoupnuté bolesti, poznáš všechnu pravdu světa, bolest není přetvářka, ta je jediná a jasná...“

Non si představuje hořáky puštěné naplno a Ultru, jak se sklání nad hořáky, obnažená do půl těla. Nad levým hořákem levé nadro... „Poznáš pravdu, po které prahnou lidé celá staletí.“ „Ne“ Ultra vráží ve zmatku do Nonova postelového monstra, Non se kácí do dvoumetrové hlubiny, aby se

ponořil v další sen a Ultra prchá do šedivě plyšového večera, aby už nikdy nepřišla.



SEN Z IO. 2.

Hoří knížecí palác! Vypadá jako řecká stavba, se sloupy, které při zadním traktu vstupují do vody. Přední část je již téměř zborcená, nikdo nehasí. Po parku stojí rozpálené, vyschlé a praskající útlé borovice. Tmavnou žářem. V troskách domu zabíjí někdo někoho sekáčkem na maso přímo do obličeje. Krev neteče ven, ale dovnitř, barví muži šaty a přetváří je na dámské — červené. Slušivý kostým.



Ležet zase někde jinde... to je první myšlenka Nonovy rozbolavělé natlučené hlavy... taková výška.

V ústech slano od krve... leží takřka v pozoru, ruce u těla, pravou lze trochu hýbat... je vyhráno! Převalí se na bok a na záda. Strop je až neskutečně vzdálený, báseň, kterou napsal jako první, v koutě nade dveřmi se už loupe. Na Nona se snášejí kroucené kousky slov, jako když někdo okrajuje jablka.

Uloupne se třeba slovo „smrt“ a snáší se na Nona nekonečně dlouho, ve spirálkách, celou věčnost a padá mu do obličeje. Leží mu na kořeni nosu, těsně před očima, leží tam celé minuty.

Kdy přijde Ultra? Pomůže mi nahoru? Ultra se štíhlým tělem, plným hnědých šlehanců, jako obloha umazaná od tryskových letadel. Bude mluvit o návštěvě cirkusu, o krotiteli šelem, o jeho biči s červenou pletenou rukojetí a se střapečky z nastříhané kůže, hnědé pruhy jsou jí vidět na stehnech pod zbytečně krátkou sukní... ne, Ultra už nikdy nepřijde, přehnal to. Utekla a najde si jiného krotitele.

Věta na stropě nedává teď žádný smysl. Jedno slovo tam chybí.



SEN ZE 7. I.

Zvláštní sen, k ránu, při kterém jsem si způsoboval kratičká probuzení, abych dokázal svým přátelům ve snu, že knihy zakoupené právě v antikvariátě (a dlouho sháněné) se nám zdají. Nevěřili mi, proto jsem se »před nimi« probudil, abych se uvedl ve stav, že knihu v ruce nemám. Zpět jsem se »vrátil« k nim, opět s knihou v ruce. Nevěřili mi a říkali, ať se přijdu zítra k nim přesvědčit. Přišel jsem, podivný starý byt,

podobný tomu, co v něm dříve bydlel můj »továrnický« děda. Všichni se bavili, vypadalo to na párty v obchodě (stěny samé lahve), sedl jsem si na balkón, který měl sklon ven, dolů, jako jazyk, klouzal jsem k nízkému vydrolenému zábradlí tohoto činžovního balkónu a kolem úst jsem měl vrstvu nastrouhané hořké tuhy. Někdo se mě snažil políbit. Byl to doktor a děkoval za peníze.



V noci se Non dusil. Polykal chuchvalce uhelného prachu, celá klubka uhelných pavučin, propíchaná lesklými pletacími jehlami.

Rozbitým oknem leze dovnitř zima. A rozbitým tělem leze do hlavy tikot... to krev? Ne, ta přece šumí. Vložit do ucha revolver a zastavit ten tikot.

Prázdné skoby po obrazech hází dlouhé noční stíny, které se plazí po holých stěnách. V tikotu jsou jako mořské vlny, skoby klovající do pobřeží jako příboj... Houpání. Houpat se... na skobě se dá přece také houpat. Propadat se... Je tohle konec? Ale ne, nemohu pouze nahoru, ale jinak je mi zde dole velmi dobře, nemusím nic dělat, jen čekat... ztuhlý zimou. Ale co když to je konec? Budou mne pitvat? Zdegradují mé tělo na osmdesát kilo nepoužitelného masa? Na co asi zemřel tenhle patron? Tenhle

blázen, co házel zpět nebesům hvězdy spadlé na zem?!



Non usnul, ale stále bojoval ve skříních, kam se schoval před nepřátelským světem, s molovitými zvadlými šaty, servával je z ramínek a byli to oběšenci, visící ve skříních jako tlusté zimníky.



SEN Z 9. II. —

Byl jsem lustrem, všechno bylo z nadhledu. Podlaha pruhovaná pod odhrnutým kobercem. Náhle zhoupnutí a byl jsem prkny. Vše z podhledu — ve výklencích podél stěn se tyčili do výšky čtyři stejní muži v dlouhých hnědých kabátech, s kulatými obličejí s kníry a v buřinkách před sebou drželi klece na ptáky, ze kterých vyčuhovaly dřevěné foukačky amerických Indiánů. Metaly na mne jedovaté šipky. Při každém zásahu mě bolelo v páteři.



A vyplouvá strašidlo z dětství. Vylézalo, když všichni usnuli, když bylo kolem tmavo, ticho, když

bylo hrdlo stažené vším, co hlava nezná, když se chtělo křičet, ale nemohlo, proto se opět usínalo, aby vlastní křik a pot vybuchnul v procitnutí.

„Bába lítá přes kopečky!“ křičel tenkrát Non a maminka ho chlácholila, protože ji neviděla. Ale byla tam, v černém masivu nad postelí, protkána stříbrnými tečkami, které se lehce pohybovaly. Byla tam v šátku a s nohama nataženýma v běhu či skoku, skoro vodorovně přes tři bábovky, kopečky nebo půlky melounů.



Věříš-li v převtělování životů do zvířat, květin i lidí, musíš zákonitě uznávat i naše právo. Právo na převtělování smrtí!!! Takže to skoncujeme, ano???

Myslíme si, tedy my — smrtě, že se nám tvoje likvidace podařila, None. Spoustu věcí jsi si uvědomil? Spoustu věcí bys teď dělal jinak?? Ale ovšem, náš jediný klad je, že lidem otevíráme oči.

A těma doširoka rozevřenýma očima se převtělujeme, lezeme do mozku a celé člověčí skořápky, kterou zevnitř vyžíráme. Ale ano, v jídle se do tebe dostaneme také. V tom chutnějším je nás víc! Samozřejmě!

Už se ani nebráníš, None, co je to s tebou?! Bereš nám tím poslední radost z tvé likvidace. Spousta

toho umřela za ty dva roky, a i spousta lidí kolem tebe. Vydržel jsi to vlastně dost dlouho. Vlastně proklatě dlouho. Jsi hrdina, None!! A umřeš taky, jak se na hrdinu sluší, to slibujeme!!



Ohňostroj vybuchoval neskutečnými odstíny barev, které vrhaly oknem do Nonovy ložnice barevné ocasy.

„Válka?“ Non leží pod svým lešeníčkem na studené podlaze, ale je mu kupodivu dobře. „Ale ne!“ Dívá se na své dvouroční dílo, na strop, popsaný sny, básněmi, postřehy...

Nechal tady na tom podivném světě přeci jenom nějaký odkaz? Ale komu? Snad Schlemovi, snad to vydá. Při jeho schopnostech a možnosti výtvarného je to pravděpodobné. Nebo Ultře? Bůh ví, kde je jí konec. Dospěla za ty dva roky a já vlastně také.

Nová salva. Červená se zlatými hvězdami a do ní krutě zelená. A teď hladící modrá. Je to krása. Non by se posunul blíž k oknu, ale ruce nereagují na jeho povel.

„None, vstávat, večere!“ marně se sestra snaží nadzvednout pacienta. Kde byla ty dva dny, proč se nediví, že Non leží na zemi?...

„Já vím, nechte mě,“ brání se Non a zírá do vybuchujících světél za oknem, která mu tak podivně vysávají z těla život. Náhle se mu vše prolíná do obrazu tisíců paland s lidmi, namačkanými na sebe, pod nimi dva zlí psi, černý a bílý, čekají na toho, kdo spadne, aby ho roztrhali.

„Co je to za světla?“ ptá se potichu Non ošetřovatelky.

„To je ohňostroj na počest výročí naší humanitární společnosti...“

„To je krása... těch barev,“ zasní se sestra. Ale Non vidí ty spousty světél megalomanského ohňostroje jako roj zasažených kolibříků, umírajících v pomalém pádu, a cítí ve svých pórech nebyvalou invazi smrtí. Vítěznou invazi.



Schlem Nonem třese a šermuje mu před očima novou smlouvou, ale Non ho nevnímá. Vidí opět ten starý dům, z kterého zůstaly stát jen obvodové zdi a uprostřed rozžatá lampa. A stín ptáka, stín pterodaktyla, pohybující se uvnitř jak můra v cylindru lampy. A žena v černém, to ona je převlečená za ptáka, který tu zkouší porušit zákon přitažlivosti, jen zde v této zřícenině lze létat. A náhle je to starý zničený hrad, opět obvodové zdi působí dojmem

obrovské klece. Petrolejová lampa v rukou matky. Petrolejka s lidským uchem. „Rozsvítíme a pták přilétne“. Je to Ultra a Non se tiše za jejím stínem převléká za Žida. Čepička, dlouhý kabát. Před zrcadlem lepší rezavé pejzy. Odchází za obzor. Věčný Žid. Ahasver.



(konec)

DOSLOV

... Když jdeme kolem rozkvetlého keře bezu, naproti uvidíme opadanou zeď, svítící cihlami...

Zahnout vpravo a zase po chvíli vpravo, okolo kudrnatého náhrobku bohatých Židů, — a teď přes trávník, šedivý z rozprášených těl, a jsme tu — pyramida z růžového mramoru, v bazénku před ní dva spletené zakrslé stromy, propletené jako ruce.

Na třetím stupni mramorové pyramidy zlatě vysázena dvě jména:

NON a ULTRA...

— „Co je to za kravinu?“ řekla Ultra, když s obtížemi dočetla zkroucená, třaslavá písmena, namačkaná v rohu papírového círu.

„Pohřbil mě?“

„Zůstal z něj jen balík šlach a zbytečného masa,“ odpověděl vyhýbavě Schlem, „mozek pracoval, ale to bylo snad to jediné... asi jako když se narodí slepé, hluché a němé dítě, bez rukou a nohou.

Balík... Ehm... Promiňte, chci se jen pro formu zeptat, zda si činíte nárok na tyto nástropní texty, které míním vydat a vůbec, na cokoli z této místnosti...“

„Na co?“ vykřikla Ultra zasažena náhle nečekaným a zapomenutým záchvěvem lítosti. Hlas jí přeskočil: „Vždyť už jste mu všechno dávno ukradli!“

„No... silné slovo, dejme tomu, že odnesl a za to panu Nonovi sloužil... To vy, stydět byste se měla! Kolik vám za »to« ten chudák platil?!?“ Ultrina pěst zasahuje Schlema několik centimetrů pod mozkový podvěsek. Dva stíny se perou v prázdných stěnách a ze stropu se odlupují šupinky textů, jak vytržených z egyptské Knihy mrtvých.

Šupiny, skládající po částech tělo i duši té leklé, mohutné ryby. Tělo i duši smrtelného románu.



ZDENĚK LORENZ
SMRTELNÝ
ROMÁN

TYPO U. DAPONY

TYPY ITC CHARTER A BELL GOTHIC
VELIKOSTI II BODŮ
VYSADILLO STUDIO DAPONY

VYŠLO U PŘÍLEŽITOSTI
AUTOROVA KULATÉHO JUBILEA
DNE 27. I. 1998
V J-E-D-I-N-É-M
EXEMPLÁŘI

